

Висновки. В результаті дослідження з'ясовано, що при всій спільності тренувального процесу у всіх реабілітованих спортсменів, методика відновного тренування повинна носити диференційований характер і розроблятися з урахуванням їх реабілітаційного потенціалу, тобто ступеня зниження і порушення рухових можливостей і працездатності, спеціалізації та видів травм, а використання ЛФК дає позитивний ефект відновлення спортсменів після травм при комплексному застосуванні методів і засобів відновлення. Особливо активно відбувається відновлення в другому і третьому періодах реабілітації.

Література:

1. Левенець В. М., Левенець Я. В. Спортивна травматологія : навчальний посібник. К. : Олімпійська література, 2008. 205 с.
2. Лечебная физическая культура : учеб. для студ. ин-тов физ-ры / под ред. проф. С. Н. Попова. М., 1988. 173 с.
3. Мухін В. М. Фізична реабілітація. К. : Олімпійська література, 2005. 471 с.
4. Соколовський В. С., Романова Н. О., Юшківська О. Г. Лікувальна фізична культура : підручник. Одеса : Одес. держ. мед. ун-т, 2005. 234 с.
5. Учебник инструктора по лечебной физической культуре : учеб. для ин-тов физ. культ. / под ред. В. П. Правосудова. М. : Физкультура и спорт, 1980.

ОСОБЛИВОСТІ СТАНОВЛЕННЯ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ У МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ

**Свінцицька Наталія, Северин Юрій, Устенко Роман,
Каценко Андрій, Сербін Сергій, Стриженок Віталій**
Українська медична стоматологічна академія (м. Полтава)

За останні роки рівень свідомості людини різко знизився і це вплинуло на її культуру та здоров'я. Послаблення фізичного здоров'я в першу чергу обумовлене психічними розладами, погіршенням екологічної обстановки і низьким рівнем фізичної культури. При цьому від забруднення навколишнього середовища насамперед страждають фізично слабкі люди. Всі ці проблеми створюють значне додаткове навантаження на економіку, оскільки хвора чи слабка людина не здатна до максимально ефективної діяльності. Незважаючи на величезні успіхи науки і швидкий розвиток світової економіки, психічне і фізичне

здоров'я людей далекі від поліпшення, а в багатьох випадках катастрофічно погіршуються (розвинені країни, на жаль, не стали винятком). Це призводить до збільшення витрат на охорону здоров'я (усунення наслідків недбалого ставлення людей до свого здоров'я) [4]. Тому кожен повинен збагачувати свій інтелект та свідомість, вміти правильно аналізувати те, що сприймає із навколишнього середовища. Будь-яка діяльність людини має великий вплив на довкілля, а погіршення стану біосфери має теж значний вплив на живих істот, у тому числі і на людину. Чим нижче за рівнем буде свідомість людини, тим менше людей залишиться на планеті. Від рівня свідомості залежить існування всього, що існує на цій планеті.

Швидкий поступ науково-технічного прогресу в усьому світі та наявність суспільно-політичних змін постійно ставить якісно нові вимоги до професійної підготовки студентів, що значною мірою визначається специфікою їх ціннісних орієнтацій.

Проблема ціннісно-сислової сфери особистості є однією з ключових в психології. Це викликано тим, що внаслідок змін, що відбулися у суспільстві, перед молодістю відкрилась можливість постановки власних цілей і визначення реальних умов їх досягнення, що призвело до ціннісної неузгодженості. З одного боку, молоді люди отримали більше свободи у власному житті, що відповідає їх актуальним цінностям та потребам, з іншого – вони часто не розуміють рівень відповідальності за свої вчинки, життєвий шлях та професійний вибір, обумовлені протиріччям ціннісних орієнтацій.

Цінності та ціннісні орієнтації людини завжди були одним з найбільш важливих об'єктів дослідження філософії, етики, соціології та психології на всіх етапах їх становлення й розвитку.

Під ціннісними орієнтаціями розуміються:

- 1) прагнення, бажання, життєві ідеали, система визначених норм;
- 2) установки на ті чи інші цінності матеріальної і духовної культури суспільства;
- 3) конкретне відношення до навколишнього середовища;
- 4) моральність особистості;
- 5) основний канал перетворення культурних цінностей у стимули і мотиви практичної поведінки людини;
- 6) складні узагальнені системи ціннісних уявлень.

У будь-якому суспільстві ціннісні орієнтації є предметом виховання й цілеспрямованого впливу на людину. Якщо людина має стійку структуру ціннісних орієнтацій, то згодом у неї розвиваються такі якості, як вірність певним принципам та ідеалам, надійність, стійкість у своїх переконаннях, здатність до вольових зусиль заради ідеалів і цінностей, наполегливість у досягненні мети, що згодом формує в цій людині активну життєву позицію та спосіб життя. У кожного свої стійкі орієнтири, свої життєві цінності. Але кожен повинен чітко пам'ятати, що ці орієнтири повинні бути засновані на принципах добра, краси, правди, справедливості, гуманності, духовності, відповідальності. Ціннісні орієнтації – елементи внутрішньої структури особистості, що сформовані та закріплені життєвим досвідом індивіда в ході процесів соціалізації та соціальної адаптації, а також це внутрішній компонент свідомості та самосвідомості людини. Цінності регулюють не лише дійсний стан особистості, але й майбутній; стосовно молодій людині вони визначають не тільки принципи її життя, але і її цілі, завдання, ідеали. Студенти, які навчаються у вищих навчальних закладах стоять на порозі вступу до самостійного життя, готуються самовизначитися в професії [3, 4]. Самосвідомість є одним із провідних елементів психологічного складу особистості, що регулює діяльність і поведінку людини. Самоусвідомлення – процес пізнання молодією людиною самої себе, свого внутрішнього світу, аналіз власних думок і переживань, усвідомлення того, як сприймають й оцінюють її навколишні. У цьому віці розвиток самосвідомості продовжується досить інтенсивно. Старшокласники більш усвідомлено і міцно оволодівають логічними операціями. Наукові поняття стають не тільки предметом вивчення, а й інструментом пізнання, аналізу й синтезу.

Багато дослідників вважають основним новоутворенням у юнацькому віці особистісне та професійне самовизначення. Саме у самовизначенні, в обставинах життя, у вимогах до школяра у період раннього юнацького віку криються найбільш істотні психологічні зміни, що багато у чому характеризують умови, в яких відбувається формування особистості. Дані досліджень також дозволяють стверджувати, що у старшому шкільному віці формується не саме самовизначення – особистісне, професійне (ширше – життєве), а психологічна готовність до нього, що передбачає:

1. Сформованість на високому рівні психологічних структур, насамперед самосвідомості.

2. Розвиненість потреб, що забезпечують змістовну наповнюваність особистості, серед яких центральне місце займають моральні установки, ціннісні орієнтації і тимчасові перспективи.

3. Становлення передумов індивідуальності як результат розвитку й усвідомлення своїх здібностей і інтересів кожним юнаком.

Найважливіша психологічна умова для виникнення і розвитку життєвих перспектив юнаків – їх ціннісні орієнтації [2]. Великі зміни у власному організмі та зовнішності, пов'язані зі статевим дозріванням, певна невизначеність положення (вже не дитина, але й не дорослий), ускладнення життєвої діяльності та розширення кола осіб з якими юнак мусить узгоджувати свою поведінку – все це різко активізує у юнацькому віці діяльність по виробленню нових ціннісних орієнтацій. Наявність певної системи цінностей особистості є необхідною психологічною умовою для формування зрілих життєвих планів, особистісного й професійного самовизначення юнаків.

Мета дослідження – дослідити роль ціннісних орієнтацій у професійному становленні особистості студентів які навчаються в Українській медичній стоматологічній академії (УМСА) м. Полтава.

Для досягнення поставленої мети нами використовувалися загальнонаукові методи емпіричного дослідження (тестування, опитування). Емпіричною базою дослідження виступили 100 студентів I курсу, які навчаються за спеціальністю «Медицина». Відповідно до мети дослідження було визначено наступні завдання:

1) охарактеризувати та порівняти систему ціннісних орієнтацій досліджуваних студентів-медиків;

2) визначити особливості морально-етичної відповідальності студентів;

3) проаналізувати результати ціннісних орієнтацій та морально-етичної відповідальності студентів-медиків.

Емпіричне дослідження проводилось у такі етапи.

1. Підготовчий етап, в межах якого здійснювалось опрацювання наукової літератури з питань ролі ціннісних орієнтацій в професійному становленні особистості, формулювання гіпотези, визначення об'єкту, предмету та завдань дослідження.

2. Дослідницький етап, на якому безпосередньо проводилось емпіричне дослідження, здійснювався кількісний та якісний аналіз для студентів, які навчаються в УМСА м. Полтава.

3. Аналіз результатів емпіричного дослідження, який передбачав інтерпретацію отриманих емпіричних даних, їх порівняння, систематизацію та формулювання висновків.

За результатами емпіричного дослідження виявлено, що студенти орієнтовані у житті переважно на соціальну взаємодію, визнання у соціальних стосунках та досягнення матеріальних цінностей. Посередньо виражені цінності здоров'я, пошуку та насолоди прекрасним і любові. Найменш вираженими цінностями студентів УМСА є цінності визнання і поваги людей, допомоги та милосердя іншим, відпочинку. Встановлено, що студенти-медики мають більше виражену егоїстично-престижну спрямованість, хоча і надають вагомого значення цінності креативності. Натомість, цінності морально-ділової спрямованості меншою мірою властиві досліджуваним. При цьому для медиків більш важливою є соціальна активність. Студенти-медики характеризуються переважанням інтуїції в морально-етичній сфері, а також відчувають більш виражену відповідальність за інших людей, прагнення допомогти їм. Рівень своєї професійної відповідальності вони пов'язують з рівнем наполегливості у навчанні та його якості. Морально-етична відповідальність досліджуваних пов'язана з їх ціннісними орієнтаціями і передбачає домінуючу тенденцію до прийняття відповідальності за життя особистості, надання їй допомоги.

Вивчення специфіки ціннісних та сенсожиттєвих орієнтацій як чинника професійного становлення особистості майбутнього медика можуть виступати перспективою подальших досліджень у цьому напрямку. Результати даного дослідження можуть бути використані в процесі професійної підготовки майбутніх медиків, представників інших соціономічних професій [1], при забезпеченні їх ціннісного налаштування на розвиток професійно важливих якостей та розвитку умінь надавати допомогу, що характерно для даного типу професій.

Література:

1. Буркова Л. В. Визначення класу соціономічних професій / Л. В. Буркова // Практична психологія та соціальна робота. – №7. – 2010. – С. 68–73.

2. Исаев В. П. Психологические особенности будущей профессиональной деятельности специалистов социономического профиля / В. П. Исаев // МНКО. Мир науки, культуры, образование. – 2013. – №4(41). – С. 203–206.
3. Свінцицька Н. Л. Робота у студентському науковому товаристві – перша ланка у процесі формування сучасного лікаря / Н. Л. Свінцицька, О. О. Шерстюк, Р. Л. Устенко [та ін.] // Актуальні проблеми сучасної медицини: Вісник Української медичної стоматологічної академії. – 2015. – Т.15, вип.2 (50). – С. 39–42.
4. Свінцицька Н. Л. Формування професійної свідомості у майбутніх лікарів на кафедрі анатомії людини ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія» / Н. Л. Свінцицька, О. О. Шерстюк, Я. А. Цветкова [та ін.] // Актуальні проблеми сучасної медицини: Вісник Української медичної стоматологічної академії. – 2011. – Т.11, вип.4 (36). – С. 178–179.

МОДЕРНІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ У ЗВО ФІЗКУЛЬТУРНОГО ПРОФІЛЮ

Соґоконь Олена, Кривобок Ілля

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленки

В умовах глобалізації та динамізму змін життєвого середовища актуальності набуває проблема здоров'язбережувального спрямування особистісно орієнтованої освіти. Процес європейської інтеграції дедалі помітніше впливає на всі сфери життя суспільства, це стосується підготовки фахівців у галузі фізичного виховання. Одним із стратегічних завдань на сьогоднішньому етапі модернізації системи вищої освіти є забезпечення якості фахової підготовки спеціалістів на рівні міжнародних стандартів.

Проблеми, пов'язані з розробкою та впровадження педагогічних інновацій у навчальний процес закладів освіти, розглядалися в різних аспектах відомими дослідниками: В. Докучасною, А. Дубасенюк, О. Панфіловою, Є. Полат, С. Поляковим, А. Хуторським, І. Циркуном, Л. Штефан та ін. Способи підвищення ефективності вищої фізкультурної освіти досліджувалися Н. Башавець, Л. Волковим, М. Дутчаком, О. Корносенко, Т. Круцевич, А. Сватєвим, П. Хоменком, Б. Шияном та ін. Проте недостатньо розробленими залишаються теоретико-методологічні засади сучасної фахової майбутніх вчителів